

Vooronderzoek rooien monumentale iep in het Van Woelderenspark/ Nollebos te Vlissingen.

20 oktober 2025

Aanleiding

De gemeente Vlissingen heeft het voornemen om een monumentale iep in het Van Woelderenspark te rooien. De reden hiervoor is dat deze boom door materieel van de Groendienst moeilijk is te passeren: hij staat in de weg. De boom staat op een driesprong van voetpaden die door het Van Woelderenspark lopen. Deze paden bestaan deels uit schelpen en deels uit houtsnippers. Volgens de Groendienst belemmert de boom een vrije doorgang van de tractor met kar die daar voor onderhoud van het bos of de paden af en toe moet zijn.

Op verzoek van de heer Jean-Marie van Isacker van de Stichting Van Woelderenspark Vlissingen heeft ecoloog N.J. Honingh een vooronderzoek uitgevoerd of deze boom mogelijk onderdeel is van essentieel leefgebied van vleermuizen. Aan de boom hangt namelijk al jaren een vleermuiskast. De boom staat aan de rand van het (Nolle)bos en aan de voormalige slotgracht van kasteel Zwanenburg uit de 16^e eeuw. De omgeving is geschikt voor bijvoorbeeld de ruige dwergvleermuis en de watervleermuis. Van de watervleermuis is bekend dat deze in de omgeving foerageert en verblijfplaatsen heeft.

Onderzoek

Op 20 oktober 2025 is door N.J. Honingh van ecologisch adviesbureau Melk & Honingh een vooronderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen in de vleermuiskast aan de iep. Er is ook gekeken naar vleermuiskasten in de buurt en in de bunker verderop waarvan bekend is dat er watervleermuizen in overwinteren. Ook de boom zelf is bekeken qua uiterlijk en standplaats.

De iep

De iep maakt een gezonde eerste indruk. Hij is nog niet aangetast door de beruchte iepenziekte. Er is wel een dode en een afgebroken tak die nog in de boom aanwezig zijn. Ook de standplaats is geschikt. De boom ondervindt geen concurrentie van andere bomen en de verdichting rond de stam door betreding is gering. De stamomtrek bedraagt 143 cm. en is ca. 55 jaar oud; monumentaal zou je bijna kunnen omschrijven. De boom heeft kennelijk geen last van (zout) kwelwater en zilte wind inclusief stormen. De boom staat recht en vormt geen bedreiging voor wandelaars. Hij kan zelfs als beeldbepalend worden beschouwd; vrijstaand op de hoek van een kruising van twee wandelpaden tussen de bomen en met het middeleeuws water van een kasteelgracht op een paar meter afstand.

Vleermuiskasten

Voor zover mogelijk werden de vleermuiskasten vanonder bekeken met een zaklamp (...) met aangepast vermogen (4000 lumen). In de vleermuiskast werden geen vleermuizen waargenomen. Dit is op zich niet heel vreemd, omdat de winterslaaperperiode is aangebroken. Veel vleermuizen zijn naar hun winterverblijfplaatsen vertrokken. Watervleermuizen overwinteren in bunkers of andere kunstwerken bij water zoals

bruggen, sluizen en overkluizingen. Ook in de andere vleermuiskasten verderop langs het pad waren ogenschijnlijk geen vleermuizen aanwezig. De dichte kasten konden niet vanonder worden bekeken. Het is niet bekend of alle vleermuiskasten regelmatig worden gemonitord.

Afbeelding 1: De stamomtrek bedraagt 143 cm. Afb. 2: Vleermuiskast op ongeveer 3 m. hoogte.

Afbeelding 3: De boom is al door de Groendienst gemarkeerd. Afb. 4: De vleermuiskast.

Bunker

In de bunker werden geen vleermuizen waargenomen. Doorgaans zitten hier 2-7 watervleermuizen. De bunker is vrij toegankelijk en ligt vol met rotzooi. Er was dit keer ook brandgesticht en de brandlucht hing nog in de bunker. Dit is funest voor vleermuizen die om deze redenen de bunker mogelijk niet meer in gebruik zullen nemen.

Afbeelding 5: De boom staat op enige meters van de oude slotgracht die een geschikt jachtbiotoop voor watervleermuizen vormt. Afb. 6: Luchtfoto uit 1944 van de voormalige slotgracht en de aangelegde tankgracht.

Overwegingen:

- Allereerst moet overwogen worden of de lep voor bovengenoemde reden kan/ moet worden geroid. Om de *waarde* van de boom te bepalen moet een deskundige boomtaxateur de boom onderzoeken;
- Ten tweede moet er een bureau-onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van de watervleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en grootoorvleermuis, de monitoring van de verschillende vleermuiskasten en het gebruik van de bunker als vleermuiswinterverblijf;
- Ten derde moet er een nader onderzoek worden uitgevoerd naar het gebruik van de verschillende vleermuiskasten in de buurt door vleermuizen. Mogelijk zijn de kasten opgehangen i.v.m. compensatiemaatregelen van een eerder project;
- Ten vierde moet er nader onderzoek worden gedaan naar het gebruik van het omliggende gebied (zowel bos als water) als jachtbiotoop voor vleermuizen. Dit moet gebeuren volgens het Vleermuisprotocol 2021 en op basis van de Kennisdocumenten Watervleermuis, Ruige dwergvleermuis en grootoorvleermuis.

Wanneer het rooien van de boom een significant negatief effect heeft op de aanwezigheid van beschikbare verblijfplaatsen en aantasting van essentieel leefgebied van vleermuizen, dan moet een ontheffing worden aangevraagd bij de Provincie Zeeland. De ontheffing maakt onderdeel uit van een Omgevingsvergunning volgens de Omgevingswet. Daarvoor moet een zgn. Mitigatie- of Activiteitenplan worden opgesteld waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden genoemd.

Nanning-Jan Honingh
Schoondijksedijk 35 4438 AE Driewegen
06-12883834 / info@melkenhoningh.nl

In opdracht van de stichting VanWoelderenpark